

26.05.2020

До: Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ОТНОСНО: Предложение за промяна в ЗДДС и привеждане в съответствие с практиката на Съда на Европейския Съюз на правилата за обща туристическа услуга в специфичните услуги по организиране и посещение на изложения, конференции, конгреси и подобни бизнес събития, предоставяни на корпоративни клиенти

УВАЖАЕМА Г-ЖА КАРАЯНЧЕВА,

Във връзка с приетия на първо четете в пленарна зала на 22 май ЗИД на ЗДДС представяме на Вашето внимание предложение на Асоциация на българските туроператори, АБТТА, Българска асоциация на туристическите агенции, БАТА и Българско конгресно бюро, БКБ за законодателна инициатива във връзка с Чл. 136 от ЗДДС.

Като Ви благодарим предварително за Вашето внимание и ангажираност

Приложение: Съвместно предложение на АБТТА, БАТА и БКБ за законодателна инициатива за допълнение на ЗИД на ЗДДС

С уважение,

Даниела Стоева
Председател УС на АБТТА

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за промяна в ЗДДС и привеждане на националното законодателство в съответствие с практиката на Съда на Европейския Съюз за правилата за обща туристическа услуга в специфичните услуги по организиране и посещение на изложения, конференции, конгреси и подобни бизнес събития, предоставяни на корпоративни клиенти

Асоциация на българските туроператори, АБТТА, Българска асоциация на туристическите агенции, БАТА и Българско конгресно бюро, БКБ привличат Вашето внимание към необходимостта от законодателна инициатива във връзка със съществен проблем, свързан с прилагането на разпоредбите за облагане на обща туристическа услуга по смисъла на **чл. 136** от Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС).

Според нас в настоящата си редакция тези разпоредби не са приведени в синхрон с практиката на Съда на Европейския Съюз по тази тематика, което води до различни тълкувания и поражда значителни данъчни рискове за българските туроператорски предприятия, специализирани в предоставянето на услуги по организиране и посещения на изложения, конференции, конгреси и подобни бизнес събития на корпоративни клиенти.

В допълнение, във връзка със законопроекта за изменение на ЗДДС, приет на първо четене от Народно събрание на 22 май 2020 г., с който се въвежда намалена 9% ДДС ставка за ресторантьорски и кетъринг услуги, считаме че е необходимо в спешен порядък - по възможност, преди гласуване на второ четене да бъдат изменени/допълнени разпоредбите за обща туристическа услуга, за да не бъдат поставени в неравнопоставено положение туроператорите, организатори на събития (конгреси, конференции, семинари, корпоративни събития и др.), които предоставят услуги на корпоративни клиенти. Този въпрос е особено актуален в настоящото изключително затруднено положение на туризма и сектора за организиране на събития като резултат от световната COVID-19 пандемия.

По-долу, излагаме детайли относно настоящата ситуация, кои са проблемните текстове в ЗДДС, практиката на СЕС по тези въпроси и нашите предложения за изменения на ЗДДС.

I. ОПИСАНИЕ НА ЗАСЕГНАТИЯ ПАЗАРЕН СЕКТОР

Туристическият сектор е един от водещите и най-важни сектори за икономиката на България. Освен това, развитието на туризма се отразява положително и на редица други свързани с него сектори като транспорт, търговия, строителство и други. Като пряко свързана с туристическия сектор, събитийната и изложбена индустрия (търговски изложения, конференции, конвенции) е от най-силно засегнатите от разпространението на COVID-19. Налагането на редица мерки за превенция на разпространението на вируса доведоха и до пълно преустановяване на организирането на събития. Много от събитията, които бяха планирани за 2020 г. вече са пренасочени за 2021 г. Очакванията са възстановяването на събитийната и изложбена индустрия да бъде бавно и трудно и в тази връзка равнопоставеното данъчно третиране на участниците на пазара, участващи в организацията на събития и пътувания в сравнение с другите участници на туристическия пазар е от ключово значение.

Предоставянето на услуги на корпоративни клиенти във връзка с организирането и посещението на различни мероприятия е специфичен сектор, конкретно дефинирана пазарна ниша. Клиентите на този тип услуги, които по своята икономическа същност и цел са различни от обичайните туристически услуги, са търговски дружества, които във връзка със стопанската си дейност организират корпоративни прояви, като семинари, конгреси и други и/или изпращат свои служители да посещават такива прояви.

II. ОПИСАНИЕТО НА ДЕЙСТВАЩИТЕ ПРАВИЛА В ЗДДС

Съгласно **чл. 136 от ЗДДС**, „когато туроператор предоставя от свое име стоки или услуги във връзка с пътуването на пътуващо лице, за осъществяването на което се използват стоки или услуги, от които пътуващото лице се възползва пряко, смята се, че се извършва една доставка на обща туристическа услуга. Стоките и услугите, от които пътуващото лице се възползва пряко, са тези, които туроператорът е получил от други данъчно задължени лица и е предоставил на пътуващото лице без изменение.“

Видно от посочената дефиниция, специалните правила за обща туристическа услуга се прилагат за стоки и услуги, предоставени от туроператори във връзка с пътуване на пътуващо лице. Въпреки това, в ЗДДС както и в правилника за прилагането му (ППЗДДС) никъде не е направено уточнение кои стоки и услуги следва да се считат за свързани с пътуването на пътуващо лице и по този начин се създава риск за различни интерпретации и неправилно прилагане на правилата за обща туристическа услуга за широк кръг от услуги предоставяни от туроператори, дори когато те не са пряко свързани с пътуване.

Като пример може да се покаже как би се отразило прилагането на тези правила в случаите с ресторантьорски/кетъринг услуги. Най-общо, тези услуги могат да бъдат предоставени на корпоративен клиент по една от следните търговски вериги:

- *Ресторантьор – туроператор – корпоративен клиент;*
- *Ресторантьор – корпоративен клиент.*

Специалният режим за облагане на обща туристическа услуга, предоставяна от туроператори се прилага не само по отношение на туристи - физически лица, а и по отношение на клиенти - юридически лица, използващи туристически услуги за целите на осъществяване на стопанската си дейност. В резултат от това за потребителите на тези услуги за служебни цели, които са данъчно задължени лица, не възниква право на приспадане на данъчен кредит по отношение на ДДС, включен в цената на общата туристическа услуга. По този начин, ако ДДС правилата за облагане на обща туристическа услуга се приложат и за ресторантьорски/кетъринг услуги, ще се създадат различни данъчни условия за участниците във веригите „ресторантьор – туроператор – корпоративен клиент“ и „ресторантьор – корпоративен клиент“. Поради тази причина, корпоративните клиенти ще бъдат заинтересовани да използват услугите, предоставяни директно от доставчици на ресторантьорски/кетъринг услуги, тъй като по този начин те ще имат право на приспадане на данъчен кредит за начисления данък в размер на 9% (при положение, че за тях възниква това право според условията на ЗДДС и ППЗДДС).

Видно от изложеното по-горе, за данъчно задължените лица, потребители на туристически услуги, възникването на правото на приспадане на данъчен кредит зависи единствено от доставчика на услугата – в случай че услугата е предоставена директно от доставчик на ресторантьорски/кетъринг услуги, би могло да е налице право на приспадане, а ако то е предоставено от туроператор и за нея се приложат специалните ДДС правила за доставка на обща туристическа услуга – не е налице право на приспадане на данъчен кредит. По този начин се нарушава и ограничава конкуренцията в сектора и участниците на пазара са поставени при неравностойни условия. Значително се намалява възможността на туроператорите, предоставящи на бизнес клиенти услуги по организиране и провеждане на корпоративни събития, да развиват своята обичайна дейност. Нещо повече, при подобно ДДС третиране се постига „затварящ ефект“ на пазара на корпоративни туристически услуги и цяла група от търговски дружества е застрашена от изключване от специфичния пазарен сегмент. Това води до пряко намаляване на приходите на туроператорите в сегмента на корпоративните услуги във връзка с организирането и провеждането на различни събития, нарушава основни икономически права и създава неравноправност между различните стопански оператори, участници във веригата на предоставяне на посочените услуги. Считаме, че ефектът от подобно ограничение не е изолиран и то ще повлияе негативно на други свързани пазари.

III. НЕСЪОТВЕТСТВИЕ МЕЖДУ ПРАКТИКАТА НА СЕС И ПРАВИЛАТА ЗА ОБЛАГАНЕ С

ДДС НА ОБЩА ТУРИСТИЧЕСКА УСЛУГА, ПРЕДВИДЕНИ В БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Съдът на Европейския Съюз има редица решения, които са свързани с прилагането на специалните ДДС правила за услугите на туроператори. Част от тези решения са взети предвид и са отразени в правилата за обща туристическа услуга в ЗДДС (членове 136 - 142). Същевременно обаче, друга важна част от решенията не са намерили отражение в посочените разпоредби и това води до несъответствие на българското законодателство с практиката на СЕС. В тази връзка се създават несигурност и рискове за различно ДДС третиране относно услугите, които се предоставят от туроператорите.

Както посочихме по-горе, съгласно чл. 136 от ЗДДС, специалните правила за обща туристическа услуга се прилагат за стоки и услуги, предоставени от туроператори във връзка с пътуване на пътуващо лице без никъде в законодателството да е направено важното уточнение кои стоки и услуги следва да се считат за свързани с пътуването на пътуващо лице. По този начин има риск от интерпретации, че правилата за обща туристическа услуга следва да се прилагат за широк кръг от услуги предоставяни от туроператори, дори и такива, които не са пряко свързани с пътуване и съответно да се стигне до неравнопоставено третиране и негативни последици за туроператорите като тези описани по-горе.

В тази връзка, излагаме резюме на практиката на СЕС относно въпроса за кои доставки на стоки/услуги от туроператори следва да се прилагат правилата за доставка на обща туристическа услуга.

Важно решение на СЕС по тази тематика е по дело C-31/10 (Minerva Kulturreisen GmbH), което се отнася до спор дали специалните правила за обща туристическа услуга следва да се прилагат за туроператор, който извършва самостоятелна продажба на билети за опера без предоставяне на туристически услуги. Съдът постановява, че не всяка предоставяна от туроператор без връзка с пътуването услуга попада в специалния режим на член 26 от Шеста директива, а осигуряването от туроператор на настаняване се обхваща от приложното поле на посочената разпоредба, дори тази услуга да включва само настаняване, но не и транспорт. Според СЕС, от това следва също така, че след като дадена услуга не е придружена от предоставянето на туристически услуги, по-специално транспорт и настаняване, тя не попада в приложното поле на член 26 от Шеста директива. Съдът прави и важната забележка, че прилагането на този специален режим по отношение на дейност, при която туроператор се ограничава да продава билети за представления, без да предоставя туристически услуги, би довело до нарушаване на конкуренцията предвид обстоятелството, че една и съща дейност ще се облага по различен начин в зависимост от това дали икономическият оператор - доставчик е туроператор.

Също така, в решение по дело C-200/04 (ISt internationale Sprach- und Studienreisen GmbH) Съдът постановява, че специалният режим за туроператори се прилага спрямо икономически оператор, който срещу заплащане на фиксирана сума предлага на клиентите си - наред с предоставените от него със собствени средства услуги, свързани с езиково обучение и образование - получени от други данъчно задължени лица услуги, като трансфер в държавата по местоназначение и/или пребиваване в тази държава. Съюзът „и/или“ показва, че една от тези услуги сама по себе си е достатъчна, но същевременно е и необходимо и задължително условие за да се приложи споменатият специален режим.

Относно услугите по настаняване, които се предоставят от туроператор в качеството му на посредник, според решението на СЕС по дело C-163/91 (Van Ginkel), за тези услуги следва да се прилагат специалните правила за обща туристическа услуга дори когато услугата по настаняване се предлага самостоятелно без други туристически услуги. Същата позиция, относно ваканционно настаняване, е потвърдена в решение на СЕС по дело C-552/17 (Alpenchalets Resorts GmbH).

Що се отнася до транспортните услуги, СЕС постановява в решение по дело C-220/11 (Star Coaches s. r. o.), че транспортно дружество, което осигурява единствено превоза на лица и не доставя други услуги като настаняване, екскурзоводски услуги или консултиране, не извършва сделки, които попадат в обхвата на специалния режим за туроператорите.

На базата на посоченото по-горе, може да се направи извода, че съгласно трайната практика на СЕС, специалните правила за обща туристическа услуга не следва да се прилагат в случаите, когато ресторантьорски, кетъринг и други услуги се предоставят от туроператор самостоятелно или в пакет, в който не са включени услуги по транспорт и/или настаняване. Вместо това, за тях следва да се прилагат общите ДДС правила.

IV. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОМЯНА В ЗДДС

Предвид изложеното по-горе считаме, че са необходими спешни законодателни промени в ЗДДС, с които обхватът на приложение на правилата за обща туристическа услуга да бъде ограничен. По този начин, от една страна ще бъде приведено българското законодателство в съответствие с цитираната практика на СЕС, а от друга страна ще бъде спазен принципа на данъчна неутралност.

Конкретното ни предложение е да бъде направено следното допълнение в ЗДДС:

В чл. 136, ал. 3 от ЗДДС да бъде изрично уточнено, че разпоредбите за доставка на обща туристическа услуга не се прилагат за ресторантьорски, кетъринг и/или други стоки/услуги, които туроператор предоставя от свое име, като самостоятелни доставки или в пакет, който не включва услуги по настаняване и/или транспорт.

V. ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Предложените промени в ЗДДС няма да доведат до намаляване на бюджетните приходи от ДДС, тъй като при изключването на доставките на корпоративни услуги, предоставяни от туроператорски предприятия, специализирани в предоставянето на услуги по организиране и посещения на изложения, конференции, конгреси и други подобни бизнес събития от обхвата на специалния ред за облагане на общата туристическа услуга, регламентиран в чл. 136 – чл. 142 от ЗДДС, дължимият данък ще се поеме от корпоративните клиенти – получатели на доставките – при лично потребление или ще се приспадне от корпоративните клиенти – когато са с право на данъчен кредит.

Като Ви благодарим предварително за Вашето държавническо мислене и ангажираност, ще разчитаме на Вашето съдействие за постигане на съответствие на българското данъчно законодателство с практиката на Съда на Европейския Съюз, особено важно в настоящата кризисна ситуация.

С уважение

ДАНИЕЛА СТОЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА АБТТА

СВЕТЛАНА АТАНАСОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА БАТА

ТЕОДОРА ЖИЛКОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА БКБ